

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ
НАПЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРОТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ ОВАКИ ПУТ.

ДВЕ ГЛУМИЦЕ, ДВЕ ПРОТИВНИЦЕ НА ПОЗОРНИЦИ И У ЖИВОТУ.

(Свршетак.)

Као што је Кондоруши навикла била, уђе она и сад у собу Карлу, не чекајући, да је најпре послужитељ њему пријави, и затече га крај писаћег стола, где седи и пише.

— Гле, гле, посете ми из ненада, рече Карло; госпођица, за коју бих пре мислио, да сад бајка у наручи Морфејеви, ево је преда мном, у свечаном руву, а ја се јоште ни обукао нисам, али сад таки ћу....

— Не чин'те себи сметње ни најмање, управитељу, вична сам ја тако вас гледати; ја дођох овај пар посла ради — то рекав посади се и без понуде на софу, што стојаше преко од стола.

— Посла ради дођосте, а рад каквога посла?

— Дођох, да вас упитам, да л' сте вољни обновити са мном уговор, јер за три месеца рок му истиче.

— Истиче? чудећи се запита Карло, да ја то не знадох! Али, ни с једне стране није отказа, тај уговор важиће дакле још за годину дана.

— Тако ли је? одговори глумица поругљиво, још годину дана да останем ја с том просјачком платом? Не, драги Карло, тако се нисмо погађали. Госпођа Брунигова има плате триред више од моје; ја сам вама дојако доста послужила, а не ћу више да будем тој особи за леђима, која ни малчице не познаје, шта је Вечлијама по ђефу. Јест, што је ново, то је примамљиво, те привлачи публику; али брзо ће сустати и та сила привлачива — нестаће је, а ја ћу и после тога славити се, дакле, сад бирајте: Брунигову или мене!

— Ја ћу вас обавде да задржим.

— Али ја не ћу да останем, осим ако ви и мене исто тако сјајно наградите, као што сте ту са севера госпођу Немицу.

— Ја нисам навикао, да ми ко прописује, шта да чиним — одговори јетко управитељ.

— А ја опет нисам вична, да ми се друга која претпоставља.

— Мени ће бар слободно бити, да по својој вољи бирам чланове себи.

— Ја сам вама у томе много што шта кроз прсте гледала, ћутала сам на толике ваше странпутице, а сад више не ћу. Ја не ћу да сам лоша од друге; или ћу таки исти уговор имати као и она, или ћу одмах отићи с ваше позорнице.

— Хо, хо! Лако ћемо већ с тиме!

— Нема те силе на земљи, што ће моћи мене натерати да глумим, кад ја не ћу. Хоћу да видим, да л' може глумица једна управитељу импоновати или не.

Карло на то ни речи не рече, узме перо у руке па ће написати неколико редака. Мени нико не ће импоновати, рекне он, у који мах јој пружи писмено једно. Ви сте отпуштени, данашњим даном сте отпуштени, ево вам ваше отпуснице. Не ће мени импоновати ни један глумац — дода он на то, и устав, стане гордо ходати по соби, горе доле.

Кондоруши сва у лицу пребледи и проговори сва потресена: Ја вам дугујем јоште нешто предујма.

— Прочитајте само ту цедуљу, предујам је подмирен — настави Карло са свим мирно — ми смо навек растављени, оштро задње речи нагласивши.

— Знала сам ја, да ће тако бити, чим вас спазих у каруцама, где госпођу Брунигову кући отпратисте — одговори отпуштеница и брзо изађе на поље.

Карло се на то насмеши, шмргне мало бурмута, па опет мирно седе за свој рад запо-

чети, и нико не би рекао, да га је та глумица посетом својом и најмање наљутила.

Проћи ће један час за тим — а послужитељ уђе у нутра пријављујући: госпођа Брунигова је ту!

Уведи је унутра, сад ћу доћи — рече Карло и у часак га нестале из собе.

Једва се глумица скрасила, а већ изађе Карло из друге собе обучен у црном фраку, и учтиво се поздравил са госпођом Бруниговом. Посади се крај ње, узме је за руку, и прикоснуо јој ручицу к уснама својим, питајући је, откуд те радости с посетом му изненадном?

Госпођа Брунигова беше, што реч, на кратко насађена, па му таки рече: не ће она више на једној истој позорници да глуми с Кондорушијевом; има она доста томе повода, што тако чини — и тим заврши своју накосну изјаву.

Кондоруши је овај час отпуштена — одговори Карло.

Брунигова гледаше га, као да му не верује, и запитаће: А за што?

— Она хтеде да ми импонује, захтевајући, да јој повисим плату са 1000 фор. годишње, ја пак не дам нико да ми заповеда.

— Лепо, лепо, што сте тиме уштедили, бар мени ћете додати?

Карло ћипи и устугне назад. Али, дражајша ми, ја мислим —

— Ви немате ништа мислити, ништа се предомишљати, него 1000 фор. дометнути, и с тиме пуцетум! одговори глумица импонујући Карлу.

— Али

— Шта али! Хоћете л' ил' не ћете: упадне му у реч Брунигова и устане с места где сеђаше.

Срчани Карло беше као поражен тим одсечним тоном, и од забуне не знаде ни речи рећи.

— Хоћу нов уговор, и у њему ту повишену плату, или ћу одмах сутра да у Париз отпутујем; хоће ли ме мој мили Карло доиста пустити да отидем? питаше га она својим меденим гласом и гледне сасма милогрвно.

Карло ћипи сместа и зазвони. Послужитељ уђе. Нек ми дође Франац! загрми на њ управитељ, и послужитељ у мах одлети.

— Шта сте ради с Францем? запитаће глумица.

— Нека нов уговор напише.

— Хоћете ли, да свет још и више говори? Додатак овај треба у тајности да остане.

— По вашој вољи! настави Карло и извади један уговор из свог чимежета. Дође и Франац, и на своје велико чуђење доби некакав налог за сутрашњу представу, те како дође тако и оде. Карло сам собом писаше уговор.

— Немојте да заборавите метнути још по 5. фор. приде за сваку улогу, кад глумим.

Управитељ се убезекне и питаше је, како она то мисли? Те награде не знамо ми у Бечу!

— Ништа, ништа, бар ћете одјако знати, омену се на то госпођа Брунигова: та рукавице, чипке и друге таке ситнице, не ће ваљда уредна глумица дан на дан од своје худе плате куповати.

— Али ја вам повишујем плату са 1000 ф.

— Ако ми те приде не одобрите, ја сутра одох!

И Карло пристане и на ту приду. Потписа-ше уговор и госпођу Брунигову позове Карло тај дан на ручак. Госпођа управитеља, давно већ навигнута на свог мужа измећара, лепо је дочека и угости, и том приликом разбере, да је госпођа Брунигова обновила свој уговор с управитељем.

Карло се надаше отуда најбољем успеху, али нада га обманула: преживео се беше жанр водвиљ. Публика бечка охладнила према томе, и не прође ни година дана, а Карло се покајао, што је онако ружно поступао с Кондорушијевом, отпустивши је.

Кондоруши и Брунигова дуго се и дуго по том не видеше, док их случај не нанесе да се опет састану код Бајерла, кад овај част дава-ше, на коју позва готово све глумце. Карло ту бејаше и непрестано се забављаше с Бруниговом. Кондоруши знађаше, да је та повод била, што она мораде да остави карлово позориште, те је за то сад и не гледаше, као да је никад ни познавала није. Е, да богме, да Брунигова није могла, није хтела то да подноси, те, колико је год била иначе изображена жена, не мога се и пак уздржати, стаде своју супарницу преко рамена гледати, па и многу пусту рече, што је опет ову до срца вређало. Кондоруши се зачас заборави, с ума сметну где је, те у гњеву своме полети на Брунигову и здрпеше се.

Ни једна од њих двеју не даде се утишати. Ни сва дипломатија карлова не поможе, Брунигова се отрже Карлу испод руке и оде из

дворане. Озлојеђен тиме, окрете се Карло Кондорушијевој, и ова се одмах разгали и разве- сели, и тај час сложише се и угодише, да она као гост ступа на позорницу.

И Кондоруши доиста гоставаше, и публика је дочека као своју од вајкада љубимицу сова- цијама, пређашњи другари јој Нестрој и Шо- лац потпомогаше у игри да не може боље бити, и успех постиже неисказан.

Брунингова сеђаше у позоришту у ложи је- дној, а Карло се радоваше, што је и она својим очима гледала ту победу Кондорушијеву. Али радост његова дуго не потраја, јер сутра дан дође му глас да је његова водвиљ-певачица отпутовала; касније разабра, да је она у Паризу!

(По немачком)

—ја—

Д И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* („Ванредна представа“) у корист оболелог члана српске народне позоришне дружине Л. Телечког била је у недељу 8. априла. Распоред је био веома zgodно удешен за представу на таку добру цел. Увод у оперу „Порти- чку немакињу“ одсвирао је свирачки збор позоришни оном прецизношћу, каквој смо се од њега већ навикли слушати. — „Морнарску песму“, од И. Зајца, добро је извела Л. Хаџићева и у нижим и у вишим гласовима. — „Дует“ из оперете „Воасиска вештица“ отпевала је Љ. Зорићева и А. Сајевић мило и лепо на потпуно задовољ- ство публици. — „Мње жал тебје“, ту лепу руску пес- му, отпевао је А. Сајевић с осећајем, који приличи та- кој песми, у којој је мекоћа главна ствар. — „Лаку ноћ“, песму за сопран и алт лепо су извели Л. Хаџићева и Љ. Зорићева, која је у место Б. Хаџићеве, која се изненада разболела, примила партију за алт. — „Пресретна па- стирка“ била је такве добре среће, да је Љ. Зорићева мо- рала на бурно захтевање двапут је отпевати. — „Бивча“, песма за мешовити збор у четири гласа ишла је веома добро, и ако је Н. Рашић певао алт у место Б. Хаџићеве, која се разболела баш пред саму представу. — „Арија и каватина“ из опере „Набукодоносора“ прибавила је сви- рачком збору позоришном и опет новог, лепога призна- ња. — Представу је завршила шала „Мила“, коју је Ј. Сајевићка у свима њеним разноврсним облицима прика- зала свом вештином свога обилатога глумачкога дара за такве приказе. — Посета није била таква, како се могло очекивати, да ће бити према лепој цели, којој беше на- мењена ова ванредна представа.

— 4 —

С И Т Н И Ц Е.

(Печен лед.) „То није истина!“ повикаће наши чита- оци и читалице. „Може да се у другом ком свету, у свету о ком бајке говоре, лед пече, али у овом нашем за цело га нема!“ А ми при свем том велимо, да је истина, ма да та истина није наша, него — кинеска! Кинези су па- метнији него што изгледају. Доказ је, што су они имали пре од нас неку врсту барута, докле га још није Бер-

толд Шварц пронашао; што су имали штампарију пре него што је Гутенберг код нас почео књиге штампати. Када су Кинези могли пећи цвеће и инсекте (зарезнике), за што да им кувари и лед не пеку! Али да не моримо, на- ших лених читалица приповеђемо им одмах, у чему је цела ова ствар. По најновијим гласовима, који из Кине долазе, тамо се сада при гозбама износи и печен лед, ко- ји се овако зготовљава: узме се мало парче леда, од при- лике четвороугао палац велико, па се умота тество, што је сјајима замешено, и у које се метне најфинијих зачина, као цимета, ванилије и т. д. То се брзо обмота другим гушћим теством, које је с путером умешено и фино исец- каним бадемом посуто, па се одмах пече у путеру, који кључа. Само се по себи разуме, да кувар ваља од при- лике да прорачуна, кад ће жега доћи до другог, уну- тарњег теста, у које је лед обмотан. Али још писмо ре- шили овај заманан задатак! Није доста само да једна особа лед у зачињено, јајима замешено тество умота, и с теством од путера обложи, а друга да се побрине за пе- циво, него сваком госту мора по једна особа на услузи бити, да му „печен лед“ поднаша, а он га мора, чим му га поднесе, с места појести, јер вам је то јестиво врло будљиво, по што се у њему спојила хладна и топла кли- ма, лед и жега. Ако се тако поступа, ако је нарочито ку- вар вешт — онда је само можно јести „печена леда“, који се узима као ремек у куварској вештини, због чега и јесте врло скуп.

Веле, да је врло пријатно јести „печена леда“, и да је вршак уживању када се у устима лед истопи, па се, као какав мирисави зејтин, разлије по топлом теству те га разхлађује. А када станеш гутати слатку течност, што се у устима начинила а уједно и печено тество — тада се сетити старих боговских јела и пића нектара и амвросије!

Ова „деликатеса“ се и у Кини скупо плаћа, тако, да само једно парче „печена леда“ три форинта стане. Би ли вредно било, да и ми покушамо „лед пећи?“ Ми ве- лимо: то сваком стоји од воље, као „шоку“ пост!

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ПРЕ ПОЛАСКА ПОЗОРИШНЕ ДРУЖИНЕ НА ПУТ ПОСЛЕДЊА ПРЕДСТАВА.

54. ПРЕДСТАВА

ВАН ПРЕТПЛАТЕ

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 19. АПРИЛА 1873.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

ДОКТОР РОЖИЊ.

ШАЉИВА ИГРА У 1. РАДЊИ, НАПИСАО ПРЕМАРЕЛ, ЗА СРПСКУ ПОЗОРИШНУ ПРАРАДИО Ј. ЂОРЂЕВИЋ.

О С О Б Е:

Гериг	Ружић.	Артур, адвокат њен заручник	Недељковић.
Џексон, фабричар	Зорић.	Едита, њена собарица	Ј. Поповићева.
Мара, његова ећи	Ј. Маринковићева.	Слуга	Божовић.

ЗА ТИМ ПО ДРУГИ ПУТ:

Ф Р Е Н О Л О Г.

ШАЛА У 1. РАДЊИ, НАПИСАО ЈУСТУС (ГРОФ ГЕЗА ЗИЧИ) С МАЂАРСКОГ ПРЕВЕО АЛЕКСАНДАР САНДИЋ.

О С О Б Е:

Конзуо,	Недељковић.	Бреји, саветник	Марковић.
Жена му	М. Недељковићка.	Жоржина,	Л. Хаџићева.
Арманд, рођак им	Сајевић.	Павлина, } девојчице	Љ. Зорићева.
Маркиз Делор	Суботић.	Пецилија, }	Б. Хаџићева.
Адела, жена му	Ј. Маринковићка.	Тонига, музичар	Рашић.
Марија, ећи им	Ј. Сајевићка.	Мадлена, васпитатељка	Ј. Поповићева.
Бароница Сордонова	Л. Маринковићева.	Послужитељ	Божовић.
Дибрељ пуковник	Зорић.		

Збива се у једној престоници у Немачкој.

ПОСЛЕ ТОГА:

О Н И О Н А.

ШАЉИВА ИГРА У 1. РАДЊИ, С ПЕВАЊЕМ, ПРЕВЕО Ј. РИСТИЋ.

О С О Б Е:

Флора	Драг. Ружићка.
Фронтен	Ружић.

Збива се у Мадриду.

НА ПОСЛЕТКУ:

Ч Е С Т И Т А М.

ШАЉИВА ИГРА У 1. РАДЊИ, С ПЕВАЊЕМ, ОД Е. ТРИФКОВИЋА.

О С О Б Е:

Стева Грабић	Недељковић.	Софка, собарица	Л. Хаџићева.
Мара, жена му	Ј. Маринковићка.	Јоахим Сапун, берберин	Рашић.
Спира Грабић, стев. стриц	Ружић.		

Збива се у стану Стеве Грабића у јутру на дан нове године.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 И ПО САХАТА.